

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/189067,Kartka-pocztowa-upamietniajaca-45-rocznice-powstania-Wolnych-Zwiazkow-Zawodowych.html>
01.03.2026, 01:30

Kartka pocztowa upamiętniająca 45. rocznicę powstania Wolnych Związków Zawodowych w Katowicach

04.08.2023

92 lat temu, 4 sierpnia 1931 r. w Katowicach, urodził się Kazimierz Świtoń, założyciel pierwszych w PRL Wolnych Związków Zawodowych, znany działacz opozycji demokratycznej i śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

W 2023 r. obchodzimy 45. rocznicę powstania Wolnych Związków Zawodowych w Katowicach. Z tej okazji Poczta Polska S.A. przygotowała [kartkę pocztową](#) upamiętniającą to wydarzenie. Karta przedstawia: na znaku opłaty - zdjęcie Kazimierza Świtonia, na ilustracji - zdjęcie przedmiotów zarekwirowanych podczas rewizji w mieszkaniu opozycjonisty⁹ na tle barw biało-czerwonych i deklaracji założycielskiej związku zawodowego. Kartkę wydrukowano jednostronnie, techniką offsetową, na kartonie białym. Projekt: Jan Konarzewski.

Katowicki oddział IPN był inicjatorem projektu.

21 lutego 1978 r. powstał Komitet Pracowniczy/Założycielski Wolnych Związków Zawodowych w Katowicach. Był próbą zaktywizowania środowisk robotniczych i nadania ich działaniom form organizacyjnych, pierwszą w PRL niezależną od władz organizacją związkową. Jej głównym animatorem był związany z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela Kazimierz Świtoń. Obok niego pod deklaracją założycielską organizacji znalazły się nazwiska Władysława Suleckiego (współpracownika KOR i redakcji „Robotnika”), Romana Kściuczka (uczestnika ROPCiO), Ignacego Pinesa (sympatyka KOR) i Tadeusza Kickiego (uczestnika ROPCiO). Dwaj ostatni pod wpływem presji SB wycofali się jednak z działalności w ramach WZZ. Inwigilacja, szykany i represje spowodowały, że komitetowi nie udało się rozwinąć szerszych działań, przede wszystkim przenieść działalności wolnozwiązkowej na teren zakładów pracy regionu. Mimo to utworzenie katowickich WZZ miało wpływ na powstanie dwóch kolejnych niezależnych inicjatyw, skierowanych do środowisk pracowniczych. W końcu kwietnia powołany został w Trójmieście Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, w październiku roku następnego podobna organizacja powstała na Pomorzu Zachodnim. Działalność komitetów WZZ, zwłaszcza dobrze rozwiniętej i zorganizowanej struktury gdańskiej, miało ogromne znaczenie dla przebiegu procesu tworzenia w 1980 r. niezależnego związku zawodowego i wielkiego ruchu społecznego jakim była „Solidarność”.